

ทำยาให้เป็นขนม • ทำขมให้เป็นหวาน

ใส่จานอารมณ์ขัน • หยิบขึ้นปลามันใส่สมอง

โลกนี้ อะไรไม่มี

ภาค ๓

พิมพ์ครั้งที่ ๙

วรากรณ์
สามโกเศศ

คัดสรรจาก “มติชนรายวัน” และ
“มติชนสุดสัปดาห์”
แนมด้วย “น้ำจิ้มอาหารสมอง”
ที่ทำให้จิตใจฟองโต

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

โลกนี้
อะไรไม่มี

ตัวอักษรฟรี

ภาค ๓

วรรณกรรมโลกยุค

โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค ๓ • วรากรณ์ สามโกเศศ

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, มกราคม ๒๕๕๕
พิมพ์ครั้งที่สอง : สำนักพิมพ์มติชน, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
พิมพ์ครั้งที่สาม : สำนักพิมพ์มติชน, กันยายน ๒๕๕๕
พิมพ์ครั้งที่สี่ : สำนักพิมพ์มติชน, มีนาคม ๒๕๕๖
พิมพ์ครั้งที่ห้า : สำนักพิมพ์มติชน, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
พิมพ์ครั้งที่หก : สำนักพิมพ์มติชน, ธันวาคม ๒๕๕๘
พิมพ์ครั้งที่เจ็ด : สำนักพิมพ์มติชน, สิงหาคม ๒๕๕๙

ราคา ๑๕๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

วรากรณ์ สามโกเศศ. โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค ๓. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๙.
๑๘๐ หน้า. ๑. เศรษฐศาสตร์-บทความ-รวมเรื่อง 1. ชื่อเรื่อง

๓๓๐

ISBN 978- 974 - 02 - 0819 - 8

www.matichonbook.com

- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศิริสุวรรณ • บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุญปาน
- ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : บุญเลิศ ศุขายุทธเดช, จุฬาลักษณ์ ภูเก็ด, นงนุช สิงหเดชะ
- บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์ • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : กิตติวรรณ เท่งวิเศษ
 - ผู้ช่วยบรรณาธิการ : พัลลภ สามสี • พิสูจน์อักษร : ชัยรัตน์ เลิศรัตนพร
 - คอมพิวเตอร์กราฟิก : อรอนงค์ อินทรอุดม • ออกแบบปก : ชูติมา บรรจงวงศ์
 - ศิลปกรรม : สุกัญญา เจริญชัย

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนวณ ๑ เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๓๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๕๙๕๕๘๑๘
แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนวณ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๗/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๙-๒๑๓๓, ๐-๒๕๕๙-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๕๙-๙๐๑๒
จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามูมัล ประชาโนวณ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๕๙-๙๐๑๒
Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co.,Ltd. 12 Tethsabannaruean Rd,
Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สำนักพิมพ์มติชน.

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อปกป้อง
ธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของผู้อ่าน

สารบัญ

ตัวอย่าง

คำนำจากสำนักพิมพ์

๗

คำนำจากผู้เขียน

๘

๑ เศรษฐศาสตร์สามัญประจำบ้าน

๑๔

- ตอบคำถาม “ของฟรีไม่มีในโลก?”
- “ความมหัศจรรย์ของกลไกราคา”
- ทรัพยากรเป็นสิ่งที่หาหวงแหน
- “เศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ” สำคัญอย่างไร?
- เงินทองของมายา ข้าวปลาสิของจริง
- “PRODUCTIVITY” สร้างความกินได้อยู่ได้อย่างไร?
- ข้อแตกต่าง STOCK และ FLOW มีความสำคัญ
- ภาษีหลายมุมให้คิด
- ว่าด้วย “TRANSACTION COSTS”
- “SUNK COST” ช่วยการตัดสินใจ
- ว่าด้วย “ต้นทุนแอบแฝง”

๑๖

๒๒

๒๙

๓๓

๓๙

๔๕

๕๑

๕๖

๖๑

๖๕

๗๑

๖ โลกนี้ไม่มีอะไร **W**รี ภาค ๓

- “NON-ZERO-SUMNESS” อีกหนึ่งความลับแห่งชีวิต ๗๘

๒ เศรษฐกิจใหม่ : จาก Information Economy ๘๓ สู่ Bioeconomy

- “ระบบการสะสมความมั่งคั่ง” สร้างจุดเปลี่ยนประวัติศาสตร์ ๘๔
- “โลกาภิวัตน์เป็นปรากฏการณ์” ไม่ใช่อุดมการณ์ ๘๐
- ทางโน้มของโลกในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่หัสวรรษใหม่ ๘๕
- NEW ECONOMY “ของจริง” หรือ “ฟองสบู่”? ๑๐๑
- เศรษฐกิจ ประเทศไทย และ IT ๑๐๖
- นักเศรษฐศาสตร์มีงานหนักได้ “คลื่นลูกที่สาม” ๑๑๑
- E-COMMERCE สำคัญแต่ไม่ใช่หุตุสวรค์ ๑๑๗
- เมื่อ INFORMATION ECONOMY จากไป BIOECONOMY จะมาแทน ๑๒๒
- เรื่องน่ากังวลของโลกต้นสหัสวรรษใหม่ ๑๒๘

๓ เศรษฐกิจไทยใต้เงาวิกฤต ๑๓๓

- จะแก้วิกฤตเศรษฐกิจก็ต้องยอมจ่ายราคา ๑๓๔
- ทำไมต้องกู้เงินต่างประเทศ? ๑๔๐
- ทำไมไม่แก้วิกฤต โดยใช้เหรียญสหรัฐแทนสกุลท้องถิ่น? ๑๔๗
- ไขความลับสนของหนี้สาธารณะไทย ๑๕๒
- ดัชนีหุ้นไทยสำคัญอย่างไรต่อสภาวะเศรษฐกิจ? ๑๕๘
- “ฟื้นฟูเศรษฐกิจ” ไม่ใช่เรื่องของกรุงเทพมหานคร ๑๖๕
- มารู้จัก INFLATION TARGETING ๑๗๐

๔ มองลอดแว่นเศรษฐศาสตร์ ๑๗๗

- “เบี้ยกดขี่” ควรรับดอกเบี้ยหรือก่อนอัตรา? ๑๗๘
- แน่ใจหรือว่า นักสิ่งแวดล้อมถูกต้อง? ๑๘๔
- ปรามปรามยาเสพติดก็มีโทษต่อสังคม? ๑๘๙
- เศรษฐศาสตร์กับโทษประหาร ๑๙๕

คำนำ จากสำนักพิมพ์

ตัวอย่าง

I เพราะเศรษฐกิจศาสตร์เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกผู้ทุกคนบนโลกนี้ แต่มันยากเกินกว่าคนทั่ว ๆ ไปจะเคี้ยวกลืนได้ง่าย ๆ จึงไม่น่าแปลกที่ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” เดินทางจากคอลัมน์ยอดนิยมในนิตยสาร มติชน สู่ดัล/ดาห์ รวมเล่มในภาคหนึ่ง และภาคสองจึงขายดีเป็นเทน้ำ เทียมพิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก

“โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาคสาม” จึงเดินทางออกมาตามเสียงเรียกร้อง

เพราะนักเศรษฐกิจศาสตร์อย่าง วรากรณ์ สามโกเศศ ทำให้มันง่ายจนคุณแทบไม่ต้องมีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจก็ยังสามารถอ่านรู้เรื่องได้ ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อน และรู้เรื่องราวเท่ห์ทันความเป็นไปของบ้านเมือง ไม่ถูกเขาหลอกง่าย ๆ เขาที่ว่านี้ก็คือนักการเมือง ข้าราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศทั้งหลายที่สำคัญ ก็เพราะลีลาการเขียนของวรากรณ์ สามโกเศศนั้น นอก

๘ โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค ๓

จากทำให้เรื่องยากเป็นเรื่องง่ายแล้ว ยังอ่านได้สนุกอีกด้วย

นักเศรษฐศาสตร์น้อยคนจะสามารถทำได้เช่นนี้

ในโลกตะวันตก มีนักเศรษฐศาสตร์ที่ได้รับยกย่องว่าทำเรื่องเศรษฐศาสตร์ให้คนธรรมดาอ่านสนุก เข้าใจง่าย คือพอล ครุกแมน ซึ่งเคยเขียนคอลัมน์ให้กับนิตยสารฟอรัจน์ ในชื่อเดียวกันแต่เป็นภาษาอังกฤษว่า “no free lunch”

วลีนี้เป็นของมิลตัน ฟรีดแมน ปรมาจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่บอกถึงแก่นแกนของเศรษฐศาสตร์เอาไว้ได้อย่างชัดเจนด้วยถ้อยคำแสนสั้น

เดี๋ยวนี้อาจไม่มีคอลัมน์ของครุกแมนในนิตยสารฟอรัจน์อีกแล้ว แต่ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” ของวรากรณ์ยังคงยืนหยัดอยู่ใน มติชนสุดสัปดาห์ ด้วยความนิยมจากผู้อ่านที่ไม่เคยเสื่อมคลาย

การใช้แนวคิดพื้นฐาน “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” เข้าไปจับปรากฏการณ์ต่าง ๆ จนแทบจะครอบคลุมจักรวาล แล้วอธิบายออกมาได้อย่างสนุกสนานนั้น สำนักพิมพ์มติชนขอรับประกันว่า นอกจากวรากรณ์ สามโกเศศแล้วยังไม่มีนักเศรษฐศาสตร์คนไหนทำได้อย่างเขา

เหมือนอย่างที่คุณเขียนนำเอาท่อนหนึ่งของอังคาร กัลยาณพงศ์ มาตบท้ายไว้ในบทความชิ้นหนึ่งซึ่งรวมไว้ในผลงานรวมเล่มนี้

“อันจินาน่าเสียดาย ฉันทำชีวิตหายไปครึ่งหนึ่ง
ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง เจื่อน้ำผึ้งบุหงาลดามาลย์”

อาจจะเป็นอาการเดียวกับคนที่เพิ่งมาอ่าน “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” ภาคนี้เป็นครั้งแรกก็ได้

สำนักพิมพ์มติชนกล้าทำพิสุจน์

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำ จากผู้เขียน

ตัวอย่าง

"โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค ๑" และภาค ๒ ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกในช่วงที่ผ่านมา แล้วทำไมยังจะมี "โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี ภาค ๓" อีก? คำตอบตามนัยเศรษฐศาสตร์ก็คือ เพราะยังมีผู้ซื้อและมีตลาดขนาดใหญ่พอควรของผู้สนใจเรื่องราวของเศรษฐศาสตร์ ชนิดที่สามารถเข้าใจได้โดยไม่ต้องแบกกระโถมอ่านด้วย

ความอบอุ่นจากท่านผู้อ่านที่มีต่อสองเล่มที่ผ่านมา (ซึ่งแต่ละเล่มมีเนื้อหาเป็นอิสระต่อกัน) เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนสรรหาสิ่งที่มีประโยชน์มาเสนอผ่านมติชนรายวัน และมติชนสุดสัปดาห์ (ในนามปากกา "วิกร ตรีเศศ") และได้คัดเลือกมารวมเป็นเล่มดังที่ปรากฏต่อหน้าท่านนี้เป็นเล่มที่ ๓

ทุกข้อเขียนได้ตั้งใจว่าจะเสนอเรื่องราวและแง่มุมที่แปลกใหม่เท่าที่จะทำได้ (อย่างน้อยก็สำหรับคนจำนวนหนึ่ง) เพื่อไม่ให้ซ้ำซากกับสิ่งที่ปรากฏอยู่ดาษดื่นแล้วในที่อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งใจให้เป็นข้อเขียน

สำหรับการอ่านประกอบของผู้ที่เริ่มเรียนเศรษฐศาสตร์ในทุกระดับ (หรือผู้ที่เรียนเศรษฐศาสตร์มากจนงง เพราะตัวเลขหรือความซับซ้อนของเนื้อหา) จักได้เข้าใจเนื้อหาเศรษฐศาสตร์ในระดับพื้นฐาน และพร้อมกันนั้นก็ให้ผู้คนเดินถนนธรรมดาสามารถเข้าใจได้ด้วย

“โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” มิได้หมายถึงความงก การเอาเปรียบคนอื่น ความไร้น้ำใจของมนุษย์ที่มีต่อกันแต่ประการใด หากแต่เป็นลักษณะของชีวิต ที่ว่าทุกสิ่งในโลกนี้มีต้นทุน บางอย่างเป็นสิ่งที่แลกเปลี่ยนต่อการได้มันมาเสมอ ซึ่งเงินทุนนี้มีใช้เงินทองที่ต้องจ่ายเสมอไป หากแต่อาจเป็น เวลา ความอดทน ความสึกหรอของร่างกาย โอกาสที่สูญหายไป ฯลฯ

การบากบั่นเรียนหนังสือเพื่อให้ได้ความรู้ นั้น มีต้นทุนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นเงินทองที่ต้องสูญหายไป หรือโอกาสในการทำงานหารายได้ที่ต้องละเว้นไป หรือความสึกหรอของร่างกาย หรือเวลาที่ต้องสูญเสียไปกับการคร่ำเคร่งศึกษาโดยไม่อาจใช้เวลาเดียวกันนั้นสำหรับความสนุกสนานได้ ดังนั้นความรู้ที่ได้มาจึงไม่ได้มาอย่างฟรี ๆ หากต้องเอาสิ่งที่มีค่าหลายอย่างไปแลกเอามา

“โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” เป็นกฎเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของสรรพสิ่งที่ตนได้รับมา ไม่ว่าจะเป็นเวลาที่มียูในโลกใบนี้ เงินทองที่หามาได้ ความรู้ที่สะสมมา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่บนโลก เกียรติยศศักดิ์ศรีและคุณความดีที่ได้พยายามรักษามาตลอดชีวิต ฯลฯ

ผู้ที่ซึ่มซาบในกฎนี้จะมีโอกาสเป็นมนุษย์ผู้มีความถ่อมตน ไม่อวดการกับโลกและชีวิตอย่างขาดสติ เพราะตระหนักดีว่าทุกสิ่งที่ได้มานั้นล้วนมีต้นทุนและประวัติศาสตร์แห่งความยากลำบากประทับรอยอยู่ด้วยทั้งสิ้น

หนังสือเล่มนี้พยายามเสนอหลายแง่มุมของความคิดและความเข้าใจเศรษฐศาสตร์ โดยไม่ได้ผูกไว้กับกฎ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” แต่เพียง

อย่างเดียว

ขอเชิญรื้อดเข็มขัดและเตรียมท่องไปในโลกเศรษฐศาสตร์ได้เลย
ครับ

ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์ปกป้อง จันวิทย์ แห่งคณะเศรษฐศาสตร์
ธรรมศาสตร์ ผู้มีบทบาทสำคัญและมีฝีมือเยี่ยมในการเป็นบรรณาธิการ
ทั้ง ๓ เล่ม โดยทำเล่ม ๓ ได้สำเร็จสมความตั้งใจ

ขอขอบคุณคุณสุรางค์ จริยาโกวิท คุณนิรุติ คุณวัณณ์ คุณ
วรรณมล อุบลเดชประจักษ์ คุณปรียา บุญยรัตน์พันธุ์ คุณไพบุลย์
สงวนตั้ง ผู้ร่วมงานที่มีหัวใจดวงเดียวกันและมีประสิทธิภาพยิ่ง โดยที่
ต่างก็มีส่วนร่วมคนละเล็กน้อยในการทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นจริงขึ้นมาได้

หากมีสิ่งใดไม่ถูกใจท่านผู้อ่าน ผู้เขียนขออภัยไว้ด้วยความ
คารวะ

ด้วยความขอบคุณยิ่ง

วรากรณ์ สามโกเศศ

(วรากรณ์ สามโกเศศ)

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

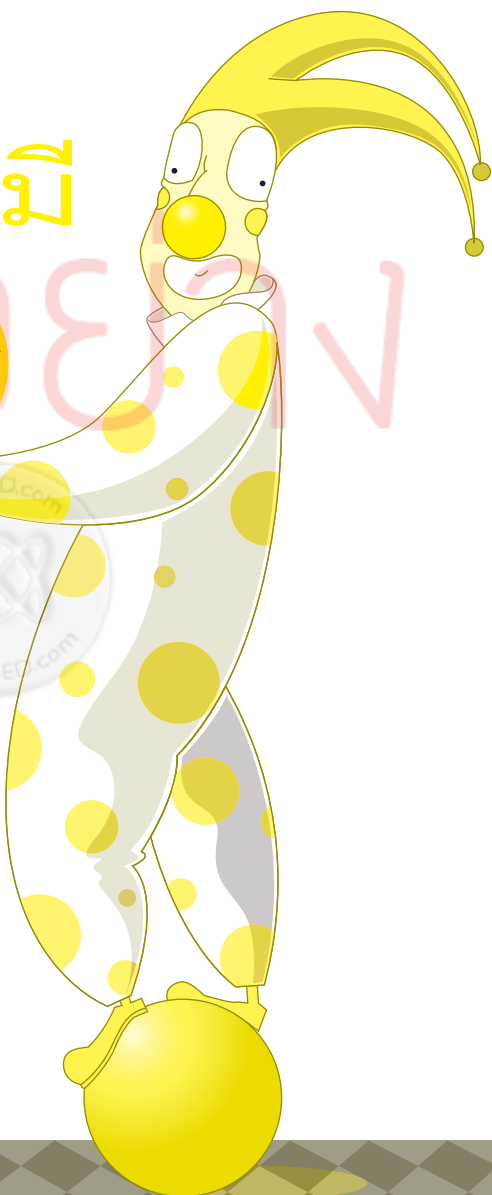
ตัวอย่าง

โลกนี้
อะไรไม่มี

ภาค ๓

ตัวอย่าง

เศรษฐศาสตร์
สามัญประจำบ้าน

- ▼ You can't live a perfect day without doing something for someone who will never be able to repay you. (John Wooden)
- ▼ คุณจะไม่มีวันที่สมบูรณ์แม้สักวันในชีวิต ถ้ามิได้ทำอะไรให้ใครสักคนที่จะไม่สามารถตอบแทนคุณได้เลย

ตอบคำถาม “ของฟรีไม่มีในโลก?”

นักเศรษฐศาสตร์ระดับโลกถึงวลี “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” (THERE IS NO SUCH THING AS A FREE LUNCH) ซึ่งบางที่เรียกกันว่า FRIED MAN'S LAW ตามกฎของมิลตัน ฟรีดแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ผู้มีชื่อเสียง และก็มีมักจะประสพกับคำทำนายอยู่บ่อย ๆ ว่าของฟรีก็มีในโลก แต่นักเศรษฐศาสตร์ไม่รู้เองต่างหาก

วันนี้จะลองเอาสิ่งที่คนมักคิดกันว่าฟรีแต่จริง ๆ แล้วไม่ฟรีมาพิสูจน์ให้ดูเพื่อยืนยันว่ากฎ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” เป็นจริงเสมอ

เหตุที่นักเศรษฐศาสตร์สรุปว่า “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” ก็เพราะตระหนักว่า ทุกสรรพสิ่งในโลกนี้มีอยู่ล้นจำกัดทั้งสิ้นเมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการใช้ หรือพูดสั้น ๆ ว่าความขาดแคลน (SCARCITY) ปรากฏอยู่ทุกแห่งหน

เมื่อมีความขาดแคลนเกิดขึ้น ก็ต้องมีการเลือกเสมอ และทุกการเลือกที่เกิดขึ้นก็ต้องเสียสละอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการนั้นมา และนี่แหละคือความไม่ฟรีของสิ่งที่ได้มา ตัวอย่างเช่น บุคคลหนึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเพียง ๑๐๐ ไร่ ทั้ง ๆ ที่ตนเองอยากมีที่ดินนับเป็นหมื่น ๆ แสน ๆ ไร่ ก็จำเป็นต้องเลือกว่าจะใช้ที่ดินทำอะไร และไม่ว่าจะเลือกใช้ที่ดินทำอะไรก็ตามก็จะเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาส (OPPORTUNITY COST) ขึ้นเสมอ เพราะที่ดินที่ถูกเลือกไปทำอะไรอย่างหนึ่งจะไม่สามารถเอาไปทำอย่างอื่นได้

สมมติว่าหากเลือกใช้ที่ดินทั้งหมด ๑๐๐ ไร่ปลูกสวนยูคาลิปตัส ก็หมายความว่าเจ้าของเสียโอกาสที่จะนำที่ดิน ๑๐๐ ไร่นี้ไปทำอย่างอื่น ๆ เช่น ทำรีสอร์ท ปลูกข้าว ทำสวน ปลูกผัก ปลูกพืชไร่ ฯลฯ ค่าเสียโอกาสของการทำสวนยูคาลิปตัสนี้ก็คือมูลค่าผลประโยชน์อันพึงได้หากที่ดินผืนนี้ไปทำสิ่งอื่น ๆ เหล่านี้แทน

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การนำที่ดินไปปลูกสวนยูคาลิปตัสทำให้เกิดค่าเสียโอกาส ซึ่งต้นทุนนี้จะมีค่าเท่ากับมูลค่าสูงที่สุดที่เป็นไปได้ของการเลือกเอาที่ดิน ๑๐๐ ไร่นี้ไปทำอย่างอื่น

หากเอาที่ดิน ๑๐๐ ไร่นี้ไปปลูกสับปะรด เหมือนที่ดินรอบข้าง ก็จะได้ผลประโยชน์จำนวนหนึ่งในระยะเวลา ๑ ปี ดังนั้น ต้นทุนค่าเสียโอกาสของการปลูกต้นยูคาลิปตัสใน ๑ ปี ก็คือมูลค่าสับปะรดที่พึงได้นี้

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ เงินเป็นทรัพยากรจำกัดที่ใคร ๆ ก็อยากมีมากกว่าที่มีอยู่ หากมีเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทฝากธนาคารได้ดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี ปีหนึ่งก็จะได้ดอกเบี้ย ๕,๐๐๐ บาท แน่แน่นอนว่าถ้าบุคคล

นำเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทไปลงทุน ต้นทุนของการใช้เงินของเขาก็คือ ๕,๐๐๐ บาทต่อปี

มีคนจำนวนไม่น้อยคิดว่าถ้าใช้เงินสดที่ตนเองมีอยู่ในมือไปลงทุนแล้วจะเป็นการลงทุนที่ไม่มีต้นทุน ไม่เหมือนการกู้ยืมเงินมาลงทุนที่ต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยสูง จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าไม่เป็นความจริง ถึงจะเอาเงินสดในมือไปลงทุนก็ยังมีต้นทุนอีก ซึ่งก็คือค่าเสียโอกาสหรือมูลค่าของโอกาสที่จะได้ดอกเบี้ยหากเอาเงินจำนวนนี้ฝากไว้ในธนาคาร

ด้วยเหตุผลนี้ นักธุรกิจส่วนใหญ่ถึงแม้จะมีเงินสดในมือเพียงพอต่อการลงทุนก็ไม่นำเงินสดทั้งหมดมาใช้ หากชอบที่จะกู้ยืมบางส่วนหรือทั้งหมด ทั้งนี้ก็เพราะจะทำให้เกิดความคล่องตัวสูงกว่า หากในอนาคตมีปัญหาก็ยังสามารเอาเงินสดที่มีมาช่วย หรือขยายสินเชื่อเพิ่มเติม นอกจากนี้ก็ไม่มีค่าเสียโอกาสของเงินอีกด้วย (ทั้งยังได้ดอกเบี้ยจากเงินฝากเพื่อนำมาหักกลบลบกับดอกเบี้ยที่จ่ายให้เงินกู้) และหากธุรกิจพังพินาศ ถึงแม้จะสูญเสียหลักทรัพย์ค้ำประกันไป อย่างน้อยก็ยังมีเงินสดก้อนใหญ่ในมือเหลืออยู่ ซึ่งในการทำธุรกิจนั้นไม่มีอะไรที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้ได้เท่ากับการมีเงินสดในมือ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า トラบดใดที่มีการขาดแคลนเกิดขึ้นแล้ว (ซึ่งเกิดขึ้นกับทุกสิ่งในโลก) จะต้องมีการตัดสินใจเลือก และทุกการตัดสินใจเลือกจะต้องมีค่าเสียโอกาสหรือต้นทุนเกิดขึ้นเสมอ จนทำให้มีคำกล่าวที่ว่า “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” แต่ถ้าหากไม่มีการขาดแคลนเกิดขึ้น ก็ไม่จำเป็นต้องเลือกเพราะสามารถทำได้ทุกอย่างตามใจชอบ กล่าวคือที่ดินและเงินมิให้ใช้อย่างไม่หมดสิ้น ซึ่งไม่เป็นความจริง

ในตัวอย่างปลูกต้นยูคาลิปตัสกับสับปะรดก็หมายความว่า การปลูกต้นยูคาลิปตัสไม่ฟรีเพราะมีทั้งค่าใช้จ่ายในการปลูกและจำเป็นต้องเอามูลค่าของสับปะรดอันพึงได้ไปแลก/“ได้” ในที่นี้ก็คือมูลค่าต้นยูคาลิปตัส/“เสีย” ก็คือมูลค่าสับปะรดที่ต้องเสียสละไป เพราะที่ดินถูกเอามา

ปฤษฎาธิปดัส ดั่งนั้นการปฤษฎาธิปดัสจึงไม่ฟรี ต่อให้มีคนให้ปุ๋ย และออกค่าใช้จ่ายทุกอย่างให้ด้วย

และเช่นกัน การเอาเงินสดมาลงทุนก็ไม่ฟรีเช่นกัน เพราะถึงจะ “ได้” เงินมาลงทุนโดยไม่ต้องเสียดอกเบีย แต่ที่ “เสีย” ก็คือดอกเบีย อันพึงได้หากเงินก้อนนั้นนอนอยู่ในธนาคาร

วลีที่ว่า “ได้อย่างก็ต้องเสียอย่าง” หรือที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า TRADE-OFFS ก็คือความหมายของ “โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี” นั่นเอง

ทุกสิ่งในโลกนี้ขาดแคลนทั้งสิ้น ไม่เพียงแต่เฉพาะที่ดิน เงินทุน ป่าไม้ น้ำ แร่ธาตุ แรงงาน สัตว์ป่า ฯลฯ เท่านั้น สิ่งที่เป็นทรัพยากรจำกัด อันมีค่ายิ่ง ได้แก่ เวลา ซึ่งทุกคนได้มาไม่เท่ากันสำหรับชีวิตที่จะอยู่บน โลกใบนี้

คราวนี้มาเรื่องว่ามีของฟรีอยู่ในโลกหรือไม่ มีผู้ท้าทายยกตัวอย่างต่อไปนี้ว่าเป็นของฟรี (๑) มรดก (๒) แสงแดด (๓) ฝน (๔) ลม (๕) ผ่อน ปรกไม่มีดอกเบีย (๖) การใช้ถนน (๗) ความรัก (๘) ความดี ลองมา ดูกันว่าฟรีจริงหรือไม่

ขอตอบว่า (๑) เจ้าของมรดกจะมอบมรดกให้ก็ด้วยความรักใคร่ ซึ่งการสร้างความรักใคร่นั้นมาจากความสัมพันธ์ที่ยาวนาน แน่นนอนว่าผู้รับมรดกจะต้องเสียเวลา เสียเงินทองทรัพยากรหลายปีที่ผ่านมา สำหรับ ความสัมพันธ์นั้นไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามที และเมื่อได้รับมรดก แล้วต้องเสียเวลา เสียค่าโอน และอาจเสียญาติไปก็ได้หากเป็นกรณีที่มีปัญหาหมรดก

(๒) ถ้าแสงแดดได้มาฟรี คงไม่มีใครคิดค้นหาหาตากันแดด คง ไม่มีใครตาเป็นต้อ คงไม่มีใครเป็นมะเร็งผิวหนังแน่นอน ทุกคนคงยิ้ม แยมเดินกันกลางแดดโดยไม่ต้องเสียเงินซื้อร่มหรือซื้อหมวก แต่ความเป็นจริงก็คือ ถึงจะได้รับแสงแดดโดยไม่ต้องจ่ายเงิน แต่ก็ต้องยอมรับ